

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a laptulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minder hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyom-
dájában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A zombori katonai affaire.

Zombor, 1892. november 7.

Tudja az egész város, hogy mult szombaton este a „Vadászkürt” szálloda éttermében minő jelenetek folytak le, — felháborodással értesült arról, hogy Protics cs. és kir. 23. sz. gyalogezredbeli hadnagy Hoffmann Károly megyei tisztviselőt kardjával összekaszabolta.

Nem akarjuk az esetet felfűjni — ez a leg-távolabb áll tőlünk — s így eszközül szolgálni a polgárság és a katonaság közötti egyetértés megbontására; nem szeretnők, ha a zombori esetből országos ügyet csinálnának, — de éppen azért, mivel az ellenzéki országos sajtó a legnagyobb valószínűség szerint nem fogja ezt hallgatással mellőzni, hogy az esetről téves információk ne kerüljenek közkézre, téves felfogás ne kapjon országosan lábra, — kívánjuk az esetet felfogásunk szerint taglalni.

Zomborban a csász. és királyi hadsereg és a polgárság között mindez ideig, — ha nem is volt valami benső viszony — de az egyik mindig respektálta a másikat, igen szép békeségben megfértek egymás mellett s amikor valami ünnepély vagy más efféle, szükségesé tették az érintkezést, az mindig előzékeny és barátságos volt. Különösen az utóbbi időkben a derék Pacher alezredes higgadt magaviselete mindinkább kedvezőbbé tette a viszonyokat. Nem volt tehát meg Zomborban a polgárság és katonaság között a feszültségnek az a szikrája, mely csak alkalomra vár, hogy kigyújtsa az ellenségeskedés tüzet, mint ahogy ez némely városban — sajnos — meg van. — Nem ismertük sem az u. n. tiszt krakelerianismust, sem pedig a civilség hazafias dühét, mely mindenben, ami a cs. és kir. hadseregére vonatkozik, gyűlölni valót lát.

Szóval katonaság és polgárság között Zomborban egész normális viszonyok uralkodtak.

Igy tehát Protics tettét nem szabad mélyebben fekvő oknak, mint a nevezett tiszt önfeledségének tulajdonítanunk. Így fogjuk fel a dolgot.

De viszont éppen ezért, legelső sorban a zombori cs. és kir. tisztikarnak áll kötelességében bizonyoságot adni annak, hogy Protics tettehez semmi köze, vele együtt nem érez s eljárását helyteleníti. Kötelessége első sorban odahatni, hogy Protics példás büntetésben részesüljön, másod-

szorban viselkedésével éreztetni a polgársággal, mennyire nem tartja megegyeztethetőnek a katonaság állással, védtelen emberek ok nélkül való összevagdálását. Ezen elégtétellel a helybeli cs. és kir. tisztikar tartozik a polgárságnak.

Miben áll az eset? Protics hadnagy sértve érezte magát az által, hogy a „Vadászkürt”-ben egy másik asztalnál ülő civil társaságban egy ur privát beszélgetés közben azon véleményének adott kifejezést, hogy az, aki 1850-ben zsendár volt, az nem is igen tekinthető magyar szempontból glóriával körülvett katonának, hanem inkább spionnak, — és attól az urtól elégtételt kért, mert — ugymond — ő is katonaság nem tűrheti, hogy bajtársairól úgy nyilatkozzanak; mire a provokált ur azt felelé, hogy miért avatkozik az ő privát beszélgetésükbe, melylyel senkit sérteni nem akarnak, de különben is ez a dolog nem ide való, ha a hadnagy urnak valami kifogása van, el lehet azt intézni másnap. Ilyen véleményben volt, az ezen szóváltás közben belépett Hoffmann Károly is, ki szintén azt mondotta mintegy válaszul Proticsnak, hogy majd holnap el lehet végezni a dolgot. E szavakra Protics ingerülten rákiállott Hoffmannra: Pusztulj innen te Kellner. Hoffmann visszafeltele: Ha én Kellner vagyok, akkor az ur Oberkellner.

Erre következett a véres jelenet. Protics kirántotta kardját s összevissza vágta Hoffmann, ki vértől borítva tántorgott ki a kapu alá; Protics vad dühvel követte s a mikor áldozata már a kapu közeledtén feküdt, még akkor sem állotta a védtelen emberre kardjával rávágni. Szentanuk beszélnek el így az esetet, miben nem is kételkedhetünk.

Mi köze volt Proticsnak ahhoz a privát beszélgetéshez, ami a civil asztalnál folyt? Valjon sérthette őt az? Bizonytal nem. Tehát ő kezdte az egészet s nem használhatja mentségül azt, — mi a megtörtént katonai affairék némelyikében a katonák mellett szolt — hogy tiszt bücsületében megsértve, annak rögtön való megtorlására kardot volt kénytelen rántani.

A kard a tiszt oldalán azért van, hogy akkor rántsa ki hüvelyéből, ha vele a trón és a haza védelmére kell kelni.

Ismételjük, nem akarunk tulságos fontosságot tulajdonítani az egész esetnek, sőt ennek meg-

akadályozása végett foglalkozunk azzal e helyen; de eljárását határozottan el kell ítélnünk.

Mi meg vagyunk győződve, hogy mindazon tényezők, melyeknek ezen dologba beleszólásuk lesz, megfogják tenni a magukét, hogy a közvélemény által követelt elégtétel megadásáék.

A válsághoz. A P. H. a magyar kormányválságról a következőket írja e hó 6-iki kelettel: Gróf Szapáry Gyula ma vitte fel Bécsbe a minisztérium lemondását, mely — mint már lapunkban megírtuk — a felség által előreláthatólag elfogadtatik, miután a Fejérvárytól küldött ultimátum a legfelsőbb jóváhagyást meg nem nyerte. A szerdai pártkonferencián Szapáry Gyula gróf előterjeszti eljárását és indokait s mint halljuk, a párt osztatlan helyesléssel fogadja a kabinet eddigi eljárását. A kabinet alakításával, bármennyire szokatlannak látszik is, újra Szapáry Gyula grófot bizza meg a király; hogy azonban új kabinetet fog-e tudni alakítani, az legalább is kétséges. De olyan kabinetet, melyet jelentéktelenebb reformok mellett a mostani többség támogasson, alakítani merő lehetetlenségnek mutatkozik s ha Szapáry gróf a kísérletre mégis vállalkozik, bizonyára csak a korona iránti figyelemből teszi, minden sikerre való kilátás nélkül.

A szabadelvű kör termei ma telve voltak képviselőkkel. Egy esetleges szombati konferencia hírére az ország legtávolabbi részéből is érkeztek képviselők, kik nagy csoportokba verődve beszéltek a válság esetleges kimeneteléről. De szinte egyértelmű az a nézet, hogy a párt életföltételét képezik az egyház politikai reformok, hogy azokat a kormány stipulálta. S ezek elejtésével gyökereiben van megtámadva azon párt existenciája, mely huszonöt esztendeje viszi nagy mérséklettel és sokszor nagy önmegtadással is a kiegyezés politikáját.

Legbeavatottabb politikai körökben — dacára a fentebb vázolt tényállás teljes ismeretének — az a nézet van elterjedve, hogy őfelsége jóváhagyásához a szabadelvű reformok kérdésében minden remény még nincs kizárva, de ennek meggyerése nem áll közel s addig még sokféle fázison és alakuláson kell átmennie a válságnak.

A szerb egyházi kongresszus megnyitása. Nikolics Fedor báró, kir. kormánybiztos, szombaton délelőtt érkezett Karlóvára, ahol a szokásos üdvözlések után délben megnyitotta a kongresszust, mire a küldöttségek tisztelgése megkezdődött. Vasárnap disztribúciót adott a kir. kormánybiztos, melyen a patriárka, püspökök, a kongresszus összes választott tagjai és egyéb hivatalos személyiségek vettek részt. Hétfőn fényes istentiszteletet tartottak, kedden pedig kezdetüket veszik a kongresszus ülésai. Az idei kongresszusnak előreláthatólag zajos ülései lesznek, miután az ellenzék erőlyesen szándékozik fellépni Brankovits patriárka reformáló törekvései ellen.

A „BÁCSKA” tárcája.

Késői nyár.

A sziürke október im itt van,
S még fény a földön; nincs homály.
Virágok elshajított lelke
Még a léghen nem szálldogál.
Még zölden áll a hegy, a völgy is,
Melengeti a napvilág.
Sugárára hiszékeny fákön
Előjön a másod virág.

Csevegre fut a kis patakosa
S a rétek esillogó taván
Hullámzó aranyhabokban
Füredik a reggeli korány.
Derült a láthatár odáig,
Hol ég a földdel összefoly.
Kórót nem ráz a szél viharja,
Egész határ vidám mosoly.

Bár a kikires halvány virága
— Mely búsan ing s levéltelen —
Azt hirdeti a mocsár szélén,
Hogy már az ősz van itt jelen.
Kérdkedve nézünk; hisz körülünk
Enyhe meleg, fény és sugár.
Hozzánk az ősz nem érkezett el,
Késői bár, de még e nyár.

Őszre hajló éltöm rideg volt.
Ifjuságonnak szép dala
Rég elhangzott. — Szívem üres lett,
Vágy, remény abban meghala.
Ugy esendült benn néha szerelme
S a boldogságnak édene,
Mint a partról távozó hajón,
Visszhangzik a távol zene.

Most újra telve van a szívem.
Édes melegség rezgeti.

A lelke, mint egy selymekendő
Borúl rá, legyezgeti.
Vágy, hit, reménység visszaszálltak
Kopogva szívem ajtaján,
Dísz, életet adnak reája,
Mint a másodvirág a fán.

S az érzelem — mely szárnyra kelve —
Égig ragad, menybe viszen.
Tagadtam bár létét sokáig,
Nem tagadom, már elhiszem —
— Nem pusztá ábránd, himes álom,
— Mely csal, mikor játszik velem,
— Nem ősi fény rideg határon.
— Késői bár, de... szerelmem.

Kajabusz.

ŐSZKOR.

Az étellel folytatott kúzdalem megtörte testi erőmet
s a csalódás meg lelkemet zuzta össze. Nyugalomért
esengett lelke. Feledni, feledni... dobogta szívem
kinos vergődésében. S hogy testi egészségemet helyre-
pótoljam s hogy szakítsak a mult borus emlékeivel —
haza mentem...

Egész órákat baragoltam verőfényes őszi napokon
az alföld sik rónáján, mely aranyos pillangókkal, ke-
cseesen ringó s mysztikusan susogó nádasokkal illusztrált
könyvhöz volt hasonló.

Zizegő tücskök cirpelő bandája zengi hálahimnu-
szát a Teremtőnek. E szép összhangot csak a lehellő
levelek szomorú zörgése zavarja. Itt az ősz, a természet
haldoklása.

Itt állok megint drága szülőföldem anyyi, anyyi
hosszu év után; de nem már a régi, az a csacska, pajzán
fiúcska, ki órákon át kergette a himes pillangókat. Egy
idegen alak áll itt. Arcán rejtelmes hieroglifákat karmolt
az élet s szöke fűrtjei hullanak, hullanak, mint a fale-
velek s szíve siratja elvesztett ifjuságát...

Tova haladok az ismerős vidékén, minden a régi,
csak én vagyok idegen, én változtam meg. Kíváncsian
mereszti rám sötét ablak-szemét a csárdarom s mintegy
kérdezni látszik az árva kutyámat „ki ez az idegen?!”

Sugva hajol le a nád, mintha szólna a nádi verébnék:
„miféle idegen lehet ez, aki itt cél nélkül kószál, mint
a katangkóró?...”

En meg tova kóborlok. A természet haldoklása
gyógyítólag hat beteg lelkiületemre, szívemben pedig a
jövő tavasz csirája fogamzik meg s úgy érzem, mintha
bánatos multam sötét vásznára naposabb képeket festene
egy jóságos tündéri kéz.

De e behatás csak egy pillanatig tart, mert sötét
had merül fel — mint mesebeli rémalakok — előttem:
a csalódás a multnak sötét emlék-hadával s éjszárnyak-
kal befednek mindent, de mindent s egy irtóztató hang
fülembé zugja: tovább, tovább!... S én tovább bo-
lyongok, mint Ahasverus, míg a fáradtságtól le nem dülök.
És enyelge velem az alföld menyasszonya káprá-
zatos varázsszal.

Messze, messze látok egy tavat, melynek smaragd
hajjaival a szellő enyelg s melynek partjain a szomorú-
füzek vízbe hajtják álmos koronájukat.

Dal esendül meg s a tó hullámain egy tündér le-
beg ismerős arccal.

Ó az, ő az éltöm átka — üdve!

... Hadi ménék nyertését hozza a szél s a távol
kődéből kicsillan két ellenséges tábor fegyvere. Sötét
tömegek, mint egymásra torló féldök, egymásba ol-
vadnak. Sütrü ködszerű füst terül el a halmokon s az
ágyuk méltóságteljes dübörgése, a puskák ropogása s a
haldoklók jajja tölti be a levegőt...

Itt a nagy ősz, hullnak az emberek, mint a falevél.
Eljött a nagy ősz, az emberiség ősze, hol nemzetek nem-
zeteket tipornak s a győztes nép aztán önnönmagát sem-
misíti meg s amikor aztán kihál minden, de minden, az
állat, ember, a természet, az eszme s a gondolat!...

Eles fűtty s eltűnt kaleidoskopiával az alföldi
tündér s csak a kihalt ködöborította síkság nyújtózkodott
el szemem előtt s a síkon a vonat száguldott örülten,
nagy bámulatára a marhacsordáknak.

Mellettem egy tagbaszakadt paraszt lány ment el,
kivánván „Jóccakát!”

„Jóccakát” aranyos tündérem?!...

Don Esteván.

Uj püspök. Megbízható forrásból értesítik a B. H.-t, hogy Roskóványi Agoston nyitrai püspök utódául Bende Imre besztercebányai püspököt nevezik ki. Bende utóda pedig a besztercebányai püspöki széken Rösszival István esztergomi apátkanonok, volt országgyűlési képviselő lesz.

A tanítói fizetések szabályozása. A közoktatási miniszter által a tanítói fizetések szabályozása tárgyában benyújtott törvényjavaslat tudvalevőleg általánosságban már a múlt országgyűlés közoktatási bizottsága magáévá tette. Azóta a parlamenti tanácskozások folyamata nem engedte meg a javaslatnak újabb tanácskozás alá vevését. Most került volna erre a sor, amde az egyházi politikai kérdések legújabb fázisai könnyen érthető okokból újabb halasztást tettek szükségessé. Mielőtt a politikai helyzet e kérdésekre nézve tisztázva lesz, nyomban hozzalát a bizottság a szóban forgó törvényjavaslat részletes tárgyalásához s arra vonatkozó jelentését még ez évnek vége előtt a ház elé fogja terjeszteni.

Helyi és megyei hírek.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter dr. Luchkovits Gábor hódásági kir. járásbírósi betétszerkesztő albirót a pécsi kir. törvényszékhez, Rajacsics Dániel hódásági betétszerkesztési telegkönyvetetőt a nagyváradi kir. törvényszékhez és Kövér József hódásági kir. járásbírósi betétszerkesztési irnokot a kecskeméti kir. törvényszékhez helyezte át.

Kinevezések. A m. kir. pénzügyminiszter Mihály Ignác zombori IV. oszt. adótitkárát a mezőkövesdi kir. adóhivatalhoz III. oszt. ellenőrré nevezte ki.

Uj dr. Dembitz Mátyas ó-morovici születésű, a zombori főgymnasium volt tanítványa, a napokban orvosdoktorrá avattatott a budapesti kir. magyar tudományegyetemen.

Tanítóválasztás. Nagy János prig.-sztváni tanító folyó hó 3-án Kupuszán szótöbbséggel megválasztott tanítónak.

Hírek a dalárdából. A zombori kaszinó-egyleti dalárda választmánya szombaton tartott ülésében elhatározta, hogy a dalárda fenállásának huszadik évfordulóját e hó 7-én szűkebb körű társas vacsorával és Szilveszter estjéni díszhangversennyel ünnepli meg. — A város szülői bizottságának megkeresésére a Katona József emlékre esztörtökön rendezendő színházi díszelőadason két férfikart fog a dalárda énekelni. — Baross Gábor szobrára 5 forint szavaztak meg. — A rom. kath. kegyuri bizottság városi zenekar létesítésére vonatkozó átiratát véleményáadás végett Bieber Gyula egyesületi titkárnak adták ki.

Egyleti közgyűlés. A zombori fogyasztási egylet mint szövetkezet, vasárnap délután rendkívüli közgyűlést tartott. A Ribiczey Ádám egyesületi igazgató által előterjesztett jelentés szerint a két hó óta fenálló egyletnek szeptember és október hónapokban 5809 forint 27 kr bevétele, 5195 forint 59 kr kiadása és 1973 forint 28 kr átlagos havi forgalma volt. A tagok száma 220. Ribiczey igazgató méltó keserőséggel panaszkodott el, hogy a legtöbbben azok közül, kik vele együtt megbízást fogadtak el, nem voltak segítségére, és mikor a sok dologban magára maradván fáradozott, a tagok közül többen önzéssel és hatalmaskodással gyanúsították és vádolták. Ez a panasz Bárczi Ivánt hosszú beszéd elmondására készítette, melyben a titkári állásról való lemondásának okait fejtegetve, a többi között az alapszabályokat is kritizálta, melyeknek csak azt az első huszonegy paragrafusát tartja jónak, melyeknek megállapításában ő is részt vett. Ezt a kritikát Dömötör Pál, ki szintén tagja volt az alapszabály-készítő bizottságnak, rossz néven vette és kérte a közgyűlést, hogy térjen a napirendre. Utána Nagy Zoltán tartotta szükségesnek az aligazgatói állásról való lemondását bővebben megkolni. Izgatottan panaszkodott az igazgató önkényi eljárása ellen, de a közgyűlés nem találta elég tárgyilagosságnak felszólalását és türelmetlenkedni kezdett, mire Reitter Nándor indítványára végre a megüritült állások betöltéséhez fogtak. Egyhangulag megválasztották elnöknek Czedler Jánost, aligazgatónak dr. Pinteris Károlyt, igazgatósági tagoknak Dalmai Bélát és dr. Csippek Ferencet, fellgyelő bizottsági tagoknak Baumann Nándort és Kubicska Hugót, titkárnak Rombay Dezsőt és ellenőrnéket Ratkó Zsigmondot. Végül Reitter Nándor indítványára Ribiczey Ádám igazgatónak bizalmat és önzetlen fáradozásáért köszönetet szavaztak.

Korcsolya-egyesületi közgyűlés. A zombori korcsolyázó egyesület tegnapelőtt d. u. közgyűlést tartott a városi háza kistermében. Tagok szép számmal voltak jelen. E gyűlés nagyfontosságú határozatot hozott a korcsolya-sport érdekében; hivatal lesznek ezek e szép szórakozásnak új lendület adni. — Pribil Ernő elnök tisztársai nevében is leköszön; a gyűlés az elnök érdemei s az egylet érdekében tanúsított sikeres fáradozásaiért jegyzőkönyvi köszönetet és elismerést szavaz. Az egylet vagyona 446 forint 1 krt teszen ki. Erre következett a tisztikar megválasztása: elnökké egyhangulag és nagy lelkesedéssel Koczár Zsigmond kir. közjegyző választott meg. A tisztikar a többi állásokra nézve a következőleg alakult meg; alelnök: dr. Széchenyi Tamás, választmányi tagok: Fernbach Károly, dr. Thurszky Zsiga, Tarczyay Dezső, Szemző Károly, Rátai József, Vujevich Zoltán, Polányi Mihály, Lederer Pál, Jakobsits János, Staudacher József, Szebold Károly, Késmárky Béla, dr. Balogh Ernő. Tiszteletbeli választmányi tagokká — zajos eljenzések közt — megválasztották: Babies Adel, Falcione Mariska, Fernbach Emma, Késmárky Ilonka, Koczár Adrienne, Dömötör Irén, Poppovics Katica, Tessényi Vilma kisasszonyok. Számvizsgálók: Városvy László, Poppovics Mirkó, Karvázy József. — A küldöttségileg meghitt elnök vezetésével ezután a gyűlés a következőket határozta. *Jéppálya az idén októbertől előállítandó;* tekintettel továbbá arra, hogy az egyesület el van tökéltve a korcsolya-sport fellendítésére minden lehetőséget megtenni, céljai kivételére esetleg széles körű társadalmi akciót is indítani, — el lón határozva Pribil ur indítványára, hogy jéppályát az egyesület a város területén belül szerkez. Az e célból a választmány a szükségesek azonnal való megtételére utasított. — Már itt megemlítjük, hogy tervbe van véve a vármegyeház előtti téren egy mesterséges jéppálya készítése; ha ez sikerül, ugy biztosítva van az egyesület jövője s a korcsolya sport legszelebb körű művelése. Seybold kir. mérnök ur volt szives a szükséges műszaki operációk

keresztülvitelére vonatkozó javaslatok előterjesztését magára vállalni; ugy vagyunk értesülve, hogy városunk előzőleg polgármestere e tervnek kivételét hatáskörében elő fogja segíteni. — Természetesen e terv a jövőre szól, — az idén vagy a régi helyen, vagy a kanálison készítenek jéppályát. Tagok gyűjtésére a tiszteletbeli hölgy választmányi tagok kérétek fel.

Az adai Kossuth-árvaház. Adán — a mint egy alkalommal már jeleztük — mozgalom indult meg egy, Kossuth Lajosról elnevezendő árvaház alapítása iránt. Ez ügyben a következő felhívást tették közzé: „Tisztelt Polgárok! A legnagyobb hazafi, Kossuth Lajos 90 éves születési évfordulóját a város képviselőtestülete innappé avatta. S hogy az ezen alkalommal lángra gyulladt szív heve soha meg ne szűnjék, emléket óhajtott emelni, mely minden idők viharával dacolva, állandóan ébren tartaná a sziveinkben élő szabadságszeretet szent hévét, lángját: határtalan lelkesedéssel mondotta ki e napon tartott diszülésen egyhangu határozatát, hogy „Kossuth-Árvaház“ létesítsék. Tisztelt Polgárok! Szívetek, lelketek áradozik hazátok szabadságáért; az a szent érzelem emelt oltárt sziveitekben a szabadság nagy apostola tiszteletére. Most itt az idő, hogy ez oltáron áldozatok! Áldozatok kettős nemességű: emléket emeltek a szabadságnak s hajlékot nyújtottok az árváknak! Lehetetlen, hogy nemesen érző szívetek áldozatra ne gerjedjen a kettős szent érzelem hatása alatt. Adjatok azért a mit tudtok, birtok, a legközelebb gyűjtésre indulandó nemesekből honleányok és honfiaknak. Ők szent ügyben fáradoznak, ti szent ügyre adtok. S tegyétek örök emléke az azon nyugtát, mit adományotok igazolására kaptok, hogy még dedunokaitok is lelkesülhessenek ősök nemesszívűségén. Bizva szívetek nemes érzelmeiben, honfii tüdőzettel vagyok Adán, 1892. évi október hó 20-án igaz hívetek Kuglits János, bíró. Talán majd lesz sikere e dolognak!

Bajszai id. Vojnich Lukács. Nemesak e megyében de igen sokfelé ez országban ismerték id. Vojnich Lukácsot, mint a közügyek iránt élénken érdeklődő, tevékeny életű, mintásan gazdálkodó igazi bácskai genyrt. Egészen váratlan halála tébat igen sokakat mélyen megrendített. A hódásági kerület népszerű képviselője dr. Vojnich István edesatyját vesztette el benne. A család a következő gyászjelentést bocsáj-totta ki: Özvegy bajszai Vojnich Lukácsné szül. kam-jonkai Szemző Jozefa a maga, ugy gyermekei Mariska, Róza férjézet báró Heller Istvánné, István, Imre; vejei bajszai Vojnich Sándor, báró Heller István és menyje bajszai Vojnich Imréné szül. csepini Adamovich Olivia; unokái bajszai Vojnich Oszkár, Sándor és neje felső-pulai Rohonczy Szilárdá gyermekekkel Margittal, báró Heller Mária és Jozefa, valamint nővére öz. bajszai Vojnich Alajosné szül. bajszai Vojnich Etelka nevében mélyen szomorodott szívvel jelenik a forrón szeretett férj, apa, após, nagypapa, illetve fivér id. bajszai Vojnich Lukács urnak, nagybirtokosnak, Szabadka sz. kir. város volt országgyűlési képviselőjének, stb. f. évi november hó 3-án d. u. 3 és fél óraker életének 67-ik évében szívvelhűdés folytán történt gyászos elhunytát. A boldogult földi maradványai f. hó 5-én d. u. 3 óraker fognak az u. n. bajai sírkertben lévő családi sírban örök nyugalomra helyeztetni; az engesztelő szentmise áldozatok a szt. Teréz egyházban f. hó 5-én d. e. 10 és fél óraker, a szt. Ferencendiek egyházában folyó hó 7-iken délelőtt 10 és fél óraker fognak a Minden-ség urnák bemutatni. Kelt Szabadkán, 1892. évi november hó 3-án. Béke lengjen porai felett! Bajszai id. Vojnich Lukács nagybirtokos s az 1848—49. és az 1861—69. évek alatt Szabadka sz. kir. város volt országgyűlési képviselője, az orsz. „Vörös kereszt-egyesület“ helybeli elnöke, a szabadkai „Önkéntes tűzoltó egyesület“ elnöke stb. volt. Az enyészett romboló kara e hó 3-án délután, ép midőn békóvair birtokára akart kimenni, érte utól; kocsijában szívvelhűdés okozta rögtöni váratlan halálát! A boldogult nemesak Szabadka város, hanem megyszerte, sőt a főváros politikai tényezőinek is ismert egyénisége volt. Országgyűlési képviselősege alatt a szabadkai egyetemi ifjaknak lelkes pártfogója és gyámola volt s nem egy szegényebb sorsu ifju protekciója folytán jutott be a miniszterumba. Képviselősege után gazdálkodással foglalatkodott s birtokain nyílt házat tartott, hol valódi magyar vendégszeretettel fogadta az érkezőket s örömmel, készséggel kalauzolta vendégeit. Nagyszámu mezei cselédjeivel igen humanusan bánt, kik évtizedek alatt sem hagyták el szolgálatakat s nem egy öszfűrtű napbanitort arc könnyezi most az elköltözött nemesszívű földesurat. Legyen áldott emlékezte! A temetés szombaton d. u. 3 óraker ment végbe, a melyre ugy a megyéből, mint a fő- és székvárosból is számosan jelentek meg. Már két óra felé óriási néptömeg kezdte ellepni a tereket, ugy hogy a halottas házhoz férközni is alig lehetett. Az egyházi gyászszertartás befejezése után megindult a gyászmenet, a gyász-koszorúkkal, a hatlovas halottas gyászkocsi előtt a városi tüzoltók haladtak, a gyászkocsit az önkéntes tüzoltók tisztikara, a melynek a boldogult elnöke volt, vette körül; ezekután a család tagjai haladtak, majd a magánfogatok hosszú sora következett s ezek mellett beláthatlan sorfalat képezett a közönség, mely a kegyelet adóját a legszebben rótta le. Lassu menetben ért ki a gyászmenet a bajai sírkertbe, hol a családi sírban helyezték örök nyugalomra városunk sokáig feledhetlen alakját. Áldás emlékére.

Esküvő. Ince Gusztáv cs. és kir. 23. sz. ezredbeli főhadnagy, e hó 5-én vezette oltárhoz Schiller Károly nyug. cs. és kir. százados leányát, Mici kisasszonyt. Mint tanuk szerepeltek a vőlegény részéről Labán cs. és kir. ezredes, a menyasszony részéről pedig Hameder Károly földbirtokos.

Szerencsétlenség a vadászon. Treer János prig.-sztváni igazgató-tanító vadászat alkalmával vigyázatlanságból meglötte magát. Állapota nem vesélyes.

A m. kir. államvasutak osztálymérnökségének hivatalos helyiségei e hó elsejétől fogva a bajai utcai Tunner féle házban vannak.

Esküvő. Forgách Endre, sárbogárdi ref. lelkész, lapunk kedves tollu Kajabusza, november 10-én tartja esküvőjét Marosi Mariskával, Marosy János ceglédi kereskedő leányával. Tartós boldogságot kívánunk a mi jó Kajabuszunknak!

Tanító pályázat van hirdetve Prig.-Szt.-Ivánon megüritült tanítói állásra. Fizetés 450 forint, 5 öl kemény hasábról és szabad lakás.

Lakodalom. F. hó 12-én vezeti oltárhoz Karvázy József vármegyei árvaszéki alszámvevő Frey Imre helybeli tekintélyes polgártársunk leányát, Fanny kisasszonyt. Az esküvő, mint halljuk, igen fényesnek ígérkezik, 7 fiatal ember fogja a vőfélyi tisztet viselni.

Betiltott bucsu. Begecsen október hó 30-án bucsunak kellett volna lenni, de annak megtarthatása a kolerajárványra való tekintetből be lett tiltva.

Eljegyzés. Krusetz János megyei alszámvevő, eljegyezte Konczek Mariskát Csonoplyáról, Konczek János ottani kántor-tanító leányát.

Iskola átadás. Bezdánban a zsidó hitfelekezet által újból felépített díszes iskolaépületet november 6-án avatták fel iskola-ünnepélyvel kapcsolatban. Beszédet intézett a nagyszámban megjelent szülőköz dr. Goldschmidt Dezső az iskolázék érdemes elnöke s bázditó szavakban adta át az épületet a hitfelekezet derék tanítójának, Nagy Józsefnek, ki szintén hosszabb beszédben méltatta s köszönetet meg a zsidó hitfelekezet áldozatkészségét. Emelte az ünnepély hatását a gyermekek alkalmi éneke s Loschitz Lajos hitfelekezeti elnök 8 éves leánykájának gyönyörűen elmondott alkalmi beszéde. Az épület 5000 forintba került, padjai két üléses szerkezetűek s felszerelésére is szép összeg gyűlt be közadakozásból. Az egyházi szertartást Grünberger Herman kántor teljesítette.

Gyászír. Dr. Vaaly István kulai orvos neje, Kristofek Katalin urnó e hó 6-án, 76 éves korában, hosszas szenvedés után meghalt. Dr. Vaaly Emil, kulai ügyvéd és megyei bizottsági tag, édes anyját gyászolja az elhunytban.

Kolera. Prig.-Szt.-Ivánon a közszégi orvos Gassmann Lőrinc földmives emberen a kolera betegséget megállapította s a szükséges jelentést és intézkedést is megtette. A megbetegült 3-án meg is halt és 4-én lett boncolás után elemetve. Csak később fogunk arról értesülni, hogy valóban kolera eset volt-e vagy sem?

Bodnár Imre halála. Mult számunkban megemlékeztünk Bodnár Imre szegedi közjegyző haláláról. Az elhunyt habár nem volt a megye szülötte (Szatmár megyében született) annak érdekeit előbb mint tisztviselő, később pedig mint a törvényhatósági bizottság tagja teljes odaadással és buzgalommal mozdította elő. O 1865. évben lépett a vármegye szolgálatába mint tiszteletbeli aljegyző; 1866-ban a topolyai járásban lett esküdt; 1867-ben a tisztújítás alkalmából a kulai járásba lett esküdtnek megválasztva, 1878-ban aljegyző lett. A királyi bíróságoknak 1872. évben történt szervezése alkalmával Szabadkára kir. aljegyzővé, később a bajai törvényszékhez bíróvá nevezetett ki. A közjegyzői állások rendszeresítése alkalmával apatini, 1886-ban szegedi közjegyző lett. Míg a vármegyében lakott, annak közügyeiben élénk részt vett és megyénk szabadalvú pártjának lelkes tagja volt. A közgyűléseken, az állandó választmány és közigazgatási bizottság ülésein pontosan megjelent, a szabadalvú pártnak érdekében pedig teljes befolyását érvényesítette. De a megyéből távozta után is, szabadság idejét mindig megyénkben rokoni és baráti körben töltötte el. Testestől-lelkéstől bácskai ember volt és maradt haláláig. — A közönség általánosan nagy részvétel mellett tették örök pihenőre Szeged művelt társadalmának egyik közszeretettben állott kiváló tagját, Bodnár Imre kir. közjegyzőt. Szombaton délután három és fél óraker kezdődött a temetési szertartás. Nagy és intelligens gyászoló közönség köyenteze meg a megboldogultat, kinek fájdalomtól lesújtott családja megtörve zokogott a ravatal körül. Már a délutáni órák kezdetén jelentek meg a temetkezési intézet emberei az elhunyt lakásán s részint a fölállított díszes ravatal körül, részint a ház bejáratánál foglaltak állást. A ravatal fekete posztóval bevont szobában állott, melynek falai díszes koszorúkkal voltak teleaggatva. A közönség minden osztályából sereglettek a résztvevők a halottas szobába, hol számos ismerős és barát siratta a boldogultat. A halottas szoba közepén fölállított díszes ravatalon és a gyászszobában voltak elhelyezve a következő koszorúk is: Lang József és neje Bodnár Piroksa — a legjobb édes atyának. Pinkovits Ödön — szeretett barátjának. Visy Károly — felejtethetetlen barátomnak. Koczár Zsigmond és családja — a legjobb rokon és barátának. Paracetic Félixné és családja — a legmelyebb részvét jeléül. Ezekben kívül is számos koszoru díszítette a halottas szobát, melyeket külön kocsin vittek ki a sírkertbe. Három és fél óraker zsufolóság telt meg az udvar és a folyosók közönséggel. Róza Ferenc apát plébános ekkor díszes segédlettel szentelte be a család szívszalgató zokogása közt lehozott koporsót. Majd Hajasbás kántor énekelte el a „Vérző szívvel“ kezdetű bucsuzató gyász-dalt. A gyászmenet, melyben Szeged előkelő társadalmi képviselve volt, beláthatatlan hosszú kocsisor kísért a temetőig. Legyen áldott emléke.

Ludzsirba esett. Szerencsétlenség történt október 30-án, vasárnap reggel Adán. Rosenbaum Adolf 4 éves lánykája a szomszédba ment játszani pajtasaihoz. Ott azonban ludzsirt olvasztottak egy nagyobb ledényben s ez edény körül forgolódtak a gyermekek, mint velünk tudatják, az egyik gyermek a Lis Rosenbaum leányt meglökvén, a forró zsirba esett. A szerencsétlenséget észrevevő házbellek késéggbeesetten futottak a szülőköz, hogy szerencsétlenül járt gyermeküket hazaszállítsák. A kétségbeesett szülők átvevén összegezet és kímoldhatlan kinokat szenvedő gyermeküket, rögtön orvosi segélyért folyamodtak. A kicsinyke még él s a gondos orvosi segély remélhetőleg megmenti az életnek.

Eljegyzés. Reiter Oszkár, Nagybecskerek város rendőrfőkapitánya, Reiter Nándor, helybeli ügyvéd fia, eljegyezte Kellner Sárolta kisasszonyt, öz. Kellner Ferencné nagybecskereki tekintélyes vaskereskedő leányát.

Halálozás. Mayer Ferenc, helyben általánosan ismert borbély iparos, nov. hó 7-én este rövid betegség után elhunyt.

Hajózáras beszüntetés a Dunán. A hajók járását a Dunán, az igazgatóság, mint értesülünk, november közepe után beszünteti. Ezen idő után csak teherhajók fognak közlekedni.

Uj megálló hely. 1892. évi november hó 6-ától kezdve a szabadka-dályai vonalon Szabadka és Bajmok állomások közt fekvő „Kunbaja“ (133. sz. órház) elnevezéssel megálló-hely létesített, a hol utasok felvagy kiszállása végett a vonatok feltétlenül meg fognak állani.

Eljegyzés. Gyarmathy Béla moholi aljegyző eljegyezte Barna Gizella kisasszonyt Ó Bacséről.

Csütörtöln szinre, aránytalanul érdekelt szikus darabok nyílik alkalom oly tökéletesen Rakodczay tan hogy Rakodczay molyabb drámájának száját és mit alakban mutat

Maga le — kiváló drámai szerepet — is biztosítva — kat, a melynek előttünk lefolyt alak tébat — kidomborít — No és e melé avatlan kezel denkor az el

A „Vele boritva a Rák Shylock ot né ki, de azért nösen az Ant a tehetséges a mi Antonia adta!

Shylock Hosszu tanul mutatót, de jánál is, már zása is jellem Rakodczayna van a jelents titkói fájdalom öröm külön mindenütt meg Most a vallás mindenek fölött kiváló hűség élesen kidomb

Mellette enyésznek. Ez drámaköltő, m kerelti szolgálat a színész teie mondtuk Antó ség érvényes te kisebb szerepe hideg alak volt tenorista s nem seget mutatót bel Edgár je árult el, de az akármint — iga tott be, mind jelét. Különöe az ambició s a hogy idővel k meszet megcát színpiadi alak

Várbidi lo locknak, kedve valója; a Lore relmi jelenetök is elég gyöngö Aranka (Portia

A Pestit volt, ugy szit sek sorában le

Szombato dor bohózat

Nem ann bohóság az ez küli, egyszerű

Az öt le teni a főváros kevéssé pik gavisletük is mertetni magt ennek folytat

Kevés a öt fenély — érdekessége ta Anna, Mészár és Várbidi lőz kedvességgel, eléggé ismert kitiönösen mas koly találó volt derűltséget k alakok nem se pödörítik a „sz sot arattak.

Vasárna „Bolondok ház meg „A sírok meljük — ut

Szinha vetkező műso sorban A kis nek francia v létesének 100 bérletszűnetben „Bank-ban“ cu 2 felvonásban kép. A szűnt kért a helyb a „Himnusz“ s ügyi bizottság teremdszletet és Rakodczay mányoztak a mely darab s nálásával fog

Színház.

Csütörtökön Shakespeare *Velencei kalmár*-ja került színre, aránylag gyér publikum előtt. Mintha alig mutatna érdeklődést közönségünk a Shakespeare-féle klaszszikus darabok iránt, pedig hát nem minden esztendőben nyílik alkalom a nagy angol költő örökéletű munkáit oly tökéletes előadásban láthatnunk, mint a milyenben Rakodczay társulata mutatja be azokat. Hiszen tudjuk, hogy Rakodczaynak egyedüli ambícióját képezik a komolyabb drámai szerepek, csodálja a Shakespeare művészetét és minden igyekezete oda irányul, hogy méltó alakban mutassa azt be közönségének.

Maga Rakodczay — mint már többször említettük — kiváló drámai tehetség; éles kritikája, finom esztétikai ízlése, és alapos tanulmánya van. A kiválóbb drámai szerepet természetesen ő maga játssza s így előre is biztosítva vagyunk mindenkor, hogy azokat az alakokat, a melyeknek jelleme és szenvedélye csinálja az előtűnik lefolyó históriát, mindig jó kezében van. Azaz alak tehát — a melyet kétségkívül az író is élesebben kidomborított — a mi színpadunkon is ki fog domborodni. No és e mellett aztán a többi szerepek sem lesznek avatlan kezekben; a harmonikus egység meg lesz mindenkor az előadásokban.

A „Velencei kalmár”-ban is élesen láttuk kidomborítva a Rakodczay alakját: Shylock-ot. Igaz, hogy Shylock-ot maga Shakespeare is művésziessé dolgozta ki, de azért a többi szerepeket is öntött életet és különösen az Antonio sorsát olyannak alkotta, hogy abban a tehetséges drámai erő szintén szép sikert ér el. Hanem a mi Antoniokat ezuttal Nagy Pista, a tenorének, adta!

Shylock Rakodczaynak egyik legkedvesebb szerepe. Hosszu tanulmányok az eredménye volt az, a mit bemutatott, de meg is látszik rajta. Mint a Lear királyjánál is, már egész megjelenése, s általános hanghordozása is jellemző oldalról rajzolja alakját. És a mi fő, Rakodczaynál minden egyes szó kiejtési módjának meg van a jelentősége. A mint a finom szatírt, nyílt vagy titkolt fájdalom, a bosszu szenvedélyét, haragot, az öröm különböző alakját akarja éreztetni, mindenkor, mindentütt meg van a kiejtésének sajátos színezete. Most a vallásához buzgón ragaszkodó, pénzsóvár, de mindenek fölött bosszuvágyó zsidónak a jellemét festette kiváló hűséggel, s különösen a jellegzetes vonásokat élesen kidomborítva.

Mellette a többi szerepek többé kevésbé mind elenyésznek. Ezeknek más hivatást nem adott a nagy drámaíró, minthogy a főhős sajátosság egyéniségének keretül szolgáljon. De ezzel nem akarjuk mondani, hogy a színész tehetlenül lesz azok bemutatásánál; a mint mondtuk Antonio szerepe pl. elég teret nyújt a tehetség érvényesítésére, s e mellett többé kevésbé a többi kisebb szerepek is. A Nagy Pista Antonioja egykedvű, hideg alak volt. A mi nem csoda, hiszen Nagy Pista tenorista s nem drámai színész. Biharai is kevés tehetséget mutatott a Bassanio szerepében. Biharinak Learbeli Edgar-ja (a szegény Tamás) nagyobb tehetséget árult el, de azóta egyetlen alakítást nem láttunk tőle; akármit — igaz, hogy csak kisebb szerepeket — mutatott be, mind erősen magán hordta a kezdetlegesség jeleit. Különösen az arcjátéka nélkülözi a kifejezést. De az ambíció s a szorgalom meg van Biharinál és hisszük, hogy idővel kiváló tehetséggel forrja ki magát. A természet megadta az övét: kellemes erős hangot s a jó színpadi alakot. Most csak tudni kell azt fölhasználni.

Várhidi Rózsa Jessicá-ja, könnyelmű leánya Shylocknak, kedves alak volt; nem igen akadt játsszani valója; a Lorenzóval (Füredi) lefolyt esti idillikus szerelmi jelenetében igen sok volt a jellemző s a hol Füredi is elég gyöngédséget és őszinte érzést árult el. Laczkó Aranka (Portia) mint rendesen kitérő volt.

A Pesti Lancelotta a gyerekes szolga, igen jó volt, ugy szintén — Ferenczy öreg paraszta. A nemesek sorában kedves jelenség volt Béres Mariska is.

Szombaton, nov. 5-én, a *Fenelányok*, Lukácsi Sándor bohózata ment.

Nem annyira bohózat, mint inkább bohóság, üres bohóság az egész. Silány compositio, bonyodalom nélküli, egyszerű, egy-egy pikáns képpel is tarkított mese.

Az öt Beregi-árva mindenáron feltűnést akar kelteni a fővárosban s ezért feltűnő, de egyenlő, többé kevésbé pikáns toaletten, monoklivál járnak s a magaviseletük is olyan mint a toaletteljük. Céljuk megismertetni magukat, különösen a formás lábikrájukat s ennek folytán férjért fogni, a mi persze sikerül is.

Kevés a mulatózó elem a darabban, egyedül az öt fenelány — így nevezik őket a városban — pikáns érdekessége tartja benne az elég csekély életet. Szende Anna, Mészáros Cornélia, Béres Mariska, Göbölös Vilma és Várhidi Rózsa adták az öt fenelányt egyik másikuk sok kedvességgel, sőt pajzánsággal. Indulójuk — a már eléggé ismert induló — zajos tapsokat aratott. Szabó kitérőn maskirozta a Borsszenjankó Mokány Bercijét; oly találó volt az alakja, hogy már első megjelenése is derűtséget keltett. Csak hogy az igazi Mokány Berci alakok nem selypítenek ám, hanem amugy karikásan elődöröglik a „szafos mondatokat”. Dalai tetszetek s tapsot arattak.

Vasárnap két előadás volt. Délután fél 4 órakor „Bolondok háza”-t adták másodsorban, este fél 8 órakor meg „A siroki románc” népszínművet először — és reméljük — utoljára.

Színházi műsor. A társulat igazgatója a következő műsort közli velünk: Kedden nov. 8-án, másodsorban *A kis molnárné* (operette). Szerdán *A csaszka nők* (francia vígjáték). Csütörtökön *Katona József* születésének 100-ik évfordulója előestéjén ünnepi előadás, bérletszűnetben: 1. Alkalmi óda dr. Molnár Gyulától. 2. „Bánk-bán” című dráma. 3. „Hűség próbája” vígjáték 2 felvonásban Kisfaludy Károlytól. 4. Allegorikus élőkép. A színházi bizottság az ünnep emelése végett felkérte a helybeli dalárdát, mely is Gaál „Imádság” és a „Himnusz” kardalokat adja elő. Ugyancsak a színházi bizottság Steiner Lajosnál egy fényes románstílusú teremdzsuzetletet is festetett el alkalomra. Laczkó Aranka és Rakodczay e héten Budapestre utaznak, hogy tanulmányozzák Duse Eleonorát a „Kameliás hölgy”-ben, mely darab szombaton a szerzett tapasztalatok felhasználásával fog színrekerülni.

Az 1848/49-i országos ereklyetár.

„El ne feledd a mezőt,
A hol érte a bátrak elestek.”

Ezt a verset dicső Vörösmartynk fordította angolból és tette közzé az ötvenes évek elején, és akkor mindenki tudta, hogy kinek szól és mit jelent ez?

Olyan sor ez, hogy keretbe kellene foglalni, hogy minden magyar ember szobája falára függessze föl örökös figyelmeztetőül.

Mert lehet valaki a fönnálló törvényes alap becsületes híve, az uralkodó háznak, a monarchiának legantortorthatlanabb védője, lelkesedhetik a királyért; de nincsen olyan ár a miért szabad volna földünk a 48—49-i küzdelem emlékéit, mert viszont ez a küzdelem képezi négy század óta lefolyt életünk — sőt talán egész történetünk — legdicsőbb korszakát.

Mert illő hála és kegyelet Bethlen, Bocskay, Thököly, Rákóczy neveinek, de mindezek diadalai nem voltak teljesek. Egyedül csak a 48—49-i mérközös bizonyított be, hogy erősebbek vagyunk Ausztriánál.

Es ha, mert ennek el kell következni valamikor, tán közelebb egy nagy nemzetközi háború után, e monarchiában nemcsak a politikai, de a katonai vezetés is a mi kezünkbe kerül, ennek a szerencsés, természetesen fordulatnak is a 48-iki eszelekvés tette le az alapját. Ebből a kifolyásból indulva ki, hiszem én, hogy eme fényes korszak emlékeinek művelése egyáltalán nincs ellentétben az uralkodóház iránt elvállalt kötelezettségünkkel.

Biztató tünethet tartom annál fogva, hogy az ifjabb nemzedék ez idők kultuszának mintegy állandó templomot igyekszik emelni, összegyűjtve az erre vonatkozó emléktárgyakat.

Sokszor eszembe jut egy hajdani szaklapnak remek jelszava:

„Hozzunk mezőgazdaságunkba helyes arányokat.”
Helyes arányokat! Igenis ez elvet kell szemé előtt tartania a leggazdagabb népeknek, de annál inkább a szegényebbeknek. Ne szórjuk ki a mi kevés pénzünk van a fölöslekre vagy a kevésbé sürgősre. Tartsunk helyes egymásutánt abban, a mi leghasznosabb? és ezt szerezzük be legelőbb.

Egyes városok monografiájára, egyes szakmák leírására, a miket senki nem olvas: immár sok ezreket, tán százazsereket meghaladó összegeket adunk ki eddigéig. Hogy a juhásznak milyen a görbe a botja, hogy a balásznak milyen a varsája, pipája, dohánytartó kostóke; ez talán mégis oly ága a tudásnak, melynek művelésével még nem vetjük meg nemzeti létünk, függetlenségünk alapját, sem pedig az európai tudományos világot mozgató nagy kérdések megoldásának dicső versenyében részt nem veszünk.

A létért való küzdelem lázas versenyében munkálkodó mai és későbbi ivadéknak szüksége lesz arra, hogy lótas-futása közben olykor megállítsa, a fönnbő idézett fölirat, melyet az állandó országos ereklyetár homlokzatára vélnék fölveszendőnek, nagy arany betűkkel:

„El ne feledd a mezőt, a hol érte a bátrak elestek.”
Es erre éppen olyan hely volna legalkalmasabb, a minő éppen kérdés tárgya is lett, a városliget előtti király-pavillon. Távolság a város tüzérszögétől, az üdülés, ábrándozás e kedvelt menhelyén, a szemlélődő épen a kellő hangulatot és időt nyeri az emlékek fölötti kegyeletel emelkedésbe való elmerülésre.

Talán csak fölösleges mondanom, hogy a budapesti városligetet értem?

De talán még se; mert különös az, hogy a természeti törvényekkel merőben ellenkező jelenségekkel találkozunk ezen új érásban. Hogy a gyöngébb tudja legyőzni az erősebbet, a kisebb a nagyobb, a személyes helyi érdek az országosat, német Esztergom Budapestet, Arad, Kolozsvár, Budapestet.

Mert ez utóbbi két város is gyűjteni kezdi a 48—49-i szabadságharc emléktárgyait. És ez fölöttébb dicséretes, nemes igyekezet. Minden nagyobb környékel bíró magyar városnak azt kellene tennie. Nem azért, hogy a mi ez örökké emlékeztető időből fennmaradt, mindent összegyűjtsenek s összeszedett egy azonos tárgyból egész piramisokat állítsanak. Más a személyes, családi, vagy országos ereklyetár. Egy zászló száz darabra tépve, lehet ereklyéje száz családnak. Az országos gyűjteményben elég, ha egy tárgyból egy példány van meg. Ha az ország több vidékének nagyobb központjának alakul egy-egy gyűjtő szervezet, a siker nagyobb lenne s az országos gyűjtemény teljesebb lehet, mintha a gyűjtés csak egy központból indul ki.

Hogy akár egy család, vagy egyes ember, akár egy város kegyelettel tartson falai között szabadságharcunkból fennmaradt és kétségelentül hiteltelenségű darab emléktárgyat, fegyvert vagy ruhadarabot, esetleg egy kis muzeumot effélékből, a mint hogy ez így is van, ez ellen soha seuki kifogást nem tehet. De vajjon ki tartaná helyes választásnak, ha annak idején az alapítók a nemzeti muzeumot nem a fővárosban, hanem például Brassóban állítják fel? Egyedül azon évre támaszkodva, hogy — legyen valamije Brassónak is?

Ugyan ezen érv hangoztatása mellett az akadémiát lehetne Pozsonyba, a nemzeti színházat Temesvárra, az országgyűlést Ujvidékre, a műcsarnokot Debrecenbe helyezni. S így tovább.

Agyafúrt okoskodással lehetne alkalmazni a régi gazdák amaz elméletét, hogy jobb ha szanaszét van a birtok, mert ha a jég elveri egyhelyütt, a többi ment marad. De talán már ma nem szükséges bővebben bizonyítani, hogy mi a nagy központ fontossága a nemzetek életében? Német és Olaszországot csak azért lehetett századokon át apró darabokra szakadozotttságban és megalázó helyzetben tartani, mivel az egység legfőbb és legerősebb kapcsa — a nagy központ — hiányzott mindegyiknél.

Kiszámíthatatlanul szerencsés körülmény, hogy hazánkban van egy oly központja, mely most már nagyságánál fogva is kizár minden versenyt a többi városok részéről. Ez a főváros az egész országé, annak minden egyes lakosa a Kárpátoktól az Adriaig ezt a magáénak tekintheti, bűszke lehet rá, csak úgy mint maga a budapesti lakos.

Itt kell tehát központosítani mindent, a mi mindnyájunké egyaránt. Mindazt, a mit látni érdemes, tanulmányos. Ennél fogva természetesen a szabadságharc emléktárgyainak csarnokát is.

Mert a földolog mindenben az, hogy a mi országos közintézmény, a mi oly természetű, hogy egyaránt kell kibátlni, mint a nap sugarainak, az ország összes tájaira,

a nemzet egész egyetemére: annak a fővárosban a helye, mert csak itt egyedül e helyen teljesítheti e fönnbő jelzett föladatát. Legyen a vidéki városokké mind az, a minek értéke művelésük növekednek, ha itt volna a fővárosban; legyenek ott a szoroson helyi érdekű tárgyak. A rányi időszakos szököforrás maradjon Ránkon, a radnai szent szűz maradjon meg Radnának, Hunyadi Mátyás szülőháza Kolozsvárnak. De hogy legsúlyosabb példákkal éljek: mi értelme volna annak, ha például a franciák a nagy Napoleon sírját nem Párizsban de valahol Perpignamban avagy Corsicában építik meg? Hát néhány ember oda is elmenne azt megnézni, de van-e értelmes ember, a millióból, a ki éven át Párizsan megfordulva, megretentekinté annak legnagyobb nevezetességét, legerősebb látványosságát, ha semmi egyébre nem jut is ideje?

A mi jelentőségénél vagy méreteinél fogva kiválik a vidékiesség keretéből, a mi közérdekű, annak a központban a helye.

Példának okáért az esztergami bazilika, a primás palotája, udvara most csupán csak Esztergamé; ha pedig az Budapesten volna, akkor az egész ország lenne, és pedig megtízszereződött értékben. A fővárosban ma már egyszer életében a legszegényebb ember is megfordul; nem jobb-e, ha itt megleli mindazt együtt, a mi a nemzet szellemi, erkölcsi nagyságáról, vagyonságáról tanuskodik, mintha keresztül kasul, össze-vissza kellene járni az egész magyar birodalmat, hogy az elszórt — mondjuk elásott — kincseket fölhalja?

Az 1848/49-ik szabadságharcra emlékeztető tárgyak gyűjteménye is tehát eminenter a fővárosba való.

De mi okból most mindezeket elmondani? Egyfelől azért, mert mostanság nem egy más kérdésben is előtérbe lép a helyi érdek követelése a központ jogos, észszerű igényeinek rovására.

Másrészt pedig azért, mert a nemzeti érületre egyenesen káros hatásának tartanám, ha a szabadságharc emlékek tárlata magán vállalatú törpülne. Legyen a becses emlékek tára országos intézmény; templom, a hová mint ilyen szenthelyre, léphessen be mindenki.

De hiszen mindez oly természetes, — minek mindezekért szót vesztegetni?
Vajha ugy lenne... Vajha e fölszólalással nyílt ajtót törtem volna be!

Vajda János.

Törvénykezés.

Felmentett községi jegyző. Scultéy Kornél Pivnicza község felfüggesztett jegyzőjének ismeretes bűnügyében, e napokban tartatott a végtárgyalás a zombori kir. törvényszéknél. Scultéy Kornél az ellene emelt vádak alól felmentetett. Az ítélet ellen azonban a kir. ügyész felebbezést jelentett be.

Párbajügyek a zombori törvényszéknél. E napokban három külön párbajügyben hozott ítéletet a zombori kir. törvényszék. Apáthy József zombori kir. aljárásbíró 4 heti, Vujevich Lajos megyei közgazdatisi gyakornok 2 heti, dr. Goldstein Ignác ügyvéd 2 heti, dr. Szilágyi Vilmos ügyvédjelölt 8 napi, Szemző Károly megyei aljegyző 2 heti és Roheim Zsigmond 3 heti állami fogházra ítéltettek. Az előbb említett 5 terhelt ellenében az ítéletek jogerőre emelkedtek ellenben Roheim Zsigmond a törvényszék ítéletét megfellebbezte s ugyanazt tette a kir. ügyész is Roheim Zsigmond terhére.

Közgazdaság.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara 1892. évi november hó 9-én (szerdán) d. u. 1/2 5 órakor saját helyiségében teljes ülést tart. Tárgegyeztetés: A jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése. — Elnöki jelentések. — Titkári jelentés az iroda tevékenységéről. — Interpellációk és indítványok a tárgyosorzat kiadásig bejelentve: a) Beregi Lajos kültag indítványa az állami kezelésbe vett szegedi dohány: nagytözsdé kezelési rendszerének megváltoztatása ügyében. (A kereskedelmi osztály javaslatával.) b) Prosnitz Vilmos beltág indítványa oly irányú fölterjesztéséről, hogy eltérve az eddigi helytelen gyakorlattól, a vasuti állományokban esett károk konstatalásáról fölvegyék jegyzőkönyvek hivatalos másolatai a felek részére kiadassanak. (A kereskedelmi osztály javaslatával.) — A kereskedelemügyi miniszter ur 60702. számú leirata melylyel véleményes jelentésre megküldi Zenta város piaci rendtartási és helypénzüszedési szabályzatait (A kereskedelmi osztály javaslatával.) — A kereskedelemügyi miniszter ur 63632. számú leirata melylyel véleményes jelentésre megküldi Kucera község hetivásár engedélyezését kérő folyamodását. (A kereskedelmi osztály javaslatával.) — Az igazságügyminiszter ur 4624. számú leirata, melylyel a kamara is közvetve az érdekelt szakkörök véleményét kívánja a következő törvényjavaslat-tervezetekről: Törvényjavaslat a fizetés beszüntetéséről és eszónon kívüli egységről. Törvényjavaslat az 1881. XVII. t. c. (csődtörvény) módosítása tárgyában. (Az elnökség javaslatával.) — Az aradi kamara 4391. számú átirata a vasuti üzletszabályok módosítására vonatkozó fölterjesztésének pártolásaért. (A kereskedelmi osztály javaslatával.) — A nagyváradai kamara 2166. számú átirata azon fölterjesztésének pártolásaért, hogy „a veszélyes munkás-mozgalmak többnyire idegen szervezői és vezetői ellen szigorú övrendszabályok léptetessenek életbe.” (Az iparosztály javaslatával.) — Az osztrák magyar bank szegedi fiókintézetének átirata váltóbírálok jelöléséről. (A jelölő bizottság javaslatával.) — Az osztrák magyar bank szabadkai fiókintézetének átirata váltóbírálok jelöléséről. (A jelölő bizottság javaslatával.) — Véleményadás több betegségre szóló pénztár alapszabályairól. (Az iparosztály javaslatával.) — A szegedi kereskedő ifjak társulatának kérésre az általa rendezett esti tanfolyam segélyezéséről. (Az elnökség javaslatával.) — A női kereskedelmi tanfolyam igazgatójának kérésre szegény sorsu tanulók részére tanpénz-össztöndíjak engedélyezéseért. (Az ösztöndíj bizottság javaslatával.) — Több törvényhatóság ipartanácsba tagok választása.

Naptár.
November.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
8 Kedd	Gottfried pk.	Gottfried	27 Nesztor
9 Szer.	Tivadar vt.	Tivadar	28 Terenc vt.
10 Csüt.	Avell. András	Próbus	29 Neszte
11 Pént.	Márton pk. hv.	Márton	30 Zenób

Felelős szerkesztő:
Dr. BALOGHY ERNŐ.
köz- és váltó-ügyvéd.
Laptulajdonos és kiadó
BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

Pályázati hirdetés.

A „Bajai kölcsönös segélyző egyesület“ ezer forint fizetéssel és nyugdíj jogosultsággal kapcsolatos pénztárnoki állásra pályázatot nyit; óvadék 1000 ft letendő. Folyamodások alulírtnál az igazgató tanácsához címzetten **1892. évi november hó 30-ig** (bezárólag) adandók be. Baja, 1892. október 27-én.

Drescher Rezső,
ügyvéd, egyleti igazgató.

Helyettes tanító kerestetik.

Tanító-helyettes kerestetik Prigl.-Szent-Iván község népiskolájához. Orgonálás és éneken való jártasság kívánatos. Az állás azonnal elfoglalandó. Bővebb felvilágosítást ad

az iskolaszék.

Pályázat.

Prigl.-Szt-Iván község elemi népiskolájánál leköszönés folytán megüresedett rendes tanítói állásra pályázatot nyitnak. Evi jövedelme 450 ft készpénz, 5 öl kemény hasábfá, szabad lakás és a lehetőségig házikert használatára.

Tannyelv német-magyar. A megválasztott tartozik egy a rendes, valamint az ismétlő iskolában, az iskolaszék által meghatározandó egyik osztályban az előírt tantárgyakat tanítani. Pályázók felkérésnek kellően felszerelt kérvényeket **november 19-ig** a helybeli iskolaszékhez beiktatni.

Prigl.-Szt-Iván, (Bács m.) 1892. évi november 5-én.
2-1 **Az iskolaszék.**

Pályázat.

Pályázatot nyitnak a Dautován megüresült magyar ajku népiskolához **f. év november 24-ig.** Az állással össze van kötve a község pénztárából előlegesen negyed évi részletekben fizetendő 375 ft évi készpénzfizetés, 25 ft az ismétlő iskola ellátásáért és külön álló szabad lakás, mely áll 2 szoba, konyha, éleškamra, egy istálló és 430 öl es a házhoz osztott kertből. Pályázhatnak férfi tanítók, a megválasztott megerősítése után azonnal köteles állását elfoglalni. — A pályázók szabályszerűen felszerelt kérvényüket a dautovai róm. kath. iskolaszékre címezzve, a szántovai egyházkertület espersei hivatalához Gákovára (Bács m.) küldjék. Dautován, 1892. november 4-én.

2-1 **Róm. kath. iskolaszék.**

7681. szám.
kig. 1892.

Pályázat.

Bács-Bodrogh vármegye Petrovác községében megüresült s 300 frttal javadalmazott irnoki állásra pályázatot nyitok.

Miről a pályázni kívánók azzal értesítettnek, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket **folyó évi november hó 20-ig** alulírtotnál nyujtsák be. Kelt Ujvidéken, 1892. évi október hó 27-én.

Kolozsváry Sándor,
főszolgabíró.

6608. szám.
kig. 1892.

Pályázat.

Paraga községben a megüresült s 180 ft évi fizetéssel egybekötött **gyalog közrendőri** állásra pályázatot nyitok.

Felhívom pályázókat, hogy kérvényeiket kellően felszerelve, **f. évi november hó 20-ig** a község elöljáróinál nyujtsák be. Német-Palánkán, 1892. október 24-én.

CSUPOR GYULA,
főszolgabíró.

6267.
köz. 1892.

PÁLYÁZAT.

Bács-Bodrogh vármegye Szent-Tamás községében elhalálozás folytán megüresült községi irnoki állásra, melylyel 400 ft évi fizetés van összekötve, pályázatot nyitok s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy Bács-Bodrogh vármegye szabályrendelete értelmében felszerelt kérvényeiket, **f. évi december hó 1-ig** hozzám nyujtsák be.

Kelt Ó-Becsén, 1892. november 2-án.

VIBIRÁL,
szolgabíró.

3-1

1667. szám.
kig. 1892.

Pályázati hirdetés.

Ó-Szivac község elöljárósága részéről leköszönés folytán üresedésbe jött egy gyalogrendőri állásra ezennel pályázat hirdettetik. Javadalmazása: évi 270 ft, havi utólagos részletekben.

A szükséges ruházatról a megválasztandó maga tartozik gondoskodni.

Pályázótól megkívántatik, hogy a magyar, szerb és német nyelveket szóval bírják, ezenkívül a három közül valamelyik nyelven írni tudjanak.

Felhívom pályázni szándékozók, miszerint szabályszerűen felszerelt kérvényeiket **folyó évi november hó 20-ig** alulírott elöljárósághoz okvetlenül nyujtsák be, mert később beérkezők figyelembe vételni nem fognak.

Ó-Szivacon, 1892. október hó 28-án.

Zsupánszky Lyubó, **Laforsch János,**
jegyző. 3-3 bíró.

Pályázat.

Nádaly község jegyzői irodájában leköszönés folytán a jegyző-gyakornoki állás üresedésbe jövén, melyre ezennel pályázat hirdettetik; ezen állás javadalmazása 12 ft havonkénti fizetésen kívül a jegyzőnél teljes ellátás, ide nem értve a lakás és mosást.

Megkívántatik az illetőtől, hogy józan magaviseletét és eddigi gyakorlatát tanúsító okmányokkal alulírott jegyzőnél írásbelileg jelentkezzék. A szerb nyelv tudása elkerülhetlen kellék.

Ezen állás **f. é. november 15-től** elfogalható.

Nádalyon, 1892. évi október hó 31-én.

SCHINDLER ANTAL,
jegyző.

3-2

7384. szám.
kig. 1892.

Pályázati hirdetés.

Bács-Bodrogh vármegye Novoszelló községében üresedésbe jött község jegyzői állásra ezennel pályázatot nyitok.

A jelzett állás javadalmazása a következők: 1. 371 ft készpénz fizetés. 2. Szabad lakás. 3. 6 öl kemény tűzifa. 4. ¼ telekföld, legelőjuttalék és szérűskert haszonélvezete.

Utóbbi ingatlanok után az adót a jegyző tartozik fizetni.

Felhívom pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványukat **folyó évi november hó 21-éig** vagyis a választásra kitűzött napig hozzám benyujtani el ne mulasszák. Német-Palánkán, 1892. október 27-én.

CSUPOR GYULA,
főszolgabíró.

3-2

3515. szám.
1892.

Téli legelő bérbeadási hirdetés.

Az alulírott erdőhivatal részéről ezennel közhírré tétetik, hogy az apatini, bezdáni, doroszlói és palánkai m. kir. erdőgondnokságokhoz tartozó erdőben a téli legeltetési jog az alulírt m. kir. erdőhivatal irodájában **folyó évi november hó 23-án délelőtti 9 órakor** megtartandó nyilvános árverésen, folyó évi december hó 1-től 1893. évi március végéig terjedő időtartamra a legtöbbet ígérőnek bérbeadni fog.

Az árverési és szerződési feltételek előlegesen is az alulírt erdőhivatalnál és az illető erdőgondnokságoknál a szokásos hivatalos órákban megtudhatók.

Kelt Apatinban, 1892. nov. 5-én.

Magy. kir. Erdőhivatal.

Zombor, Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.

4193. szám.
1892.

Nagyvendéglő bérleti hirdetmény.

Ada mezőváros elöljárósága részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a községi képviselőtestület határozata alapján a község tulajdonát képező egyemeletes nagyvendéglő-épület, mely egy nagy kávéházi helyiséget, dísztermet, 12 vendégszobát és a szükséges mellék helyiséget tartalmazza, 1893. évi január hó 1-től egymásután következő három évre, azaz 1895. évi december hó 31-éig haszonbérbe adatik **f. évi november hó 16-án délelőtti 10 órakor** Ada község házában megtartandó nyilvános árverésen.

Kikiáltási ár évenként 2500 ft o. é.

Mely árveréshez bérleti szándékozók a kikiáltási ár 10%-ával ezennel meghivatnak.

Az árverési feltételek a községi elöljáróságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Ada, 1892. november hó 3-án.

Jablonszky Miksa, **Kuglits János,**
jegyző. 3-1 vbíró.

3184. sz.
tkvi 1892.

Árverési hirdetmény.

A hódásági kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Drach Ferenc végrehajtónak legifjabb Bruck József végrehajtást szenvedő elleni 450 ft tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (a hódásági kir. járásbíró) területén lévő, Rác-Militics községében fekvő, a rác militicsi 187. számú betétben A. I. 716/1. és 716/2. r. sz. 335. ö. i. sz. alatt foglalt legifjabb Bruck József nevén álló ingatlanra az árverést 400 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1892. évi november hó 9-ik napján délután 3 órakor** Rác-Militics község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladtni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvények 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadék-képes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Hódásághon, 1892. évi július hó 31-én.

A hódásági kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság.

787. szám.
1892.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori tek. kir. járásbíró 9234/1892. számú végzése által Lippert Ferenc ügyvéd zombori lakos javára öz. Knézy sz. Vidákovits Jága és Knézy Simon ns.-militicsi lakosok ellen 300 ft tőke, ennek 1891. évi június hó 19. napjától számított 8% kamatai és eddig összesen 41 ft 47 kr perköltség és 5 ft 20 kr hírlapi hirdetési díj követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 133 frtra becsült gabona, lovak, kocsik, butor- és ruhane-műekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a 9617/1892. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Ns.-Militicsen alperesné lakásán leendő eszközzésére **1892. évi november hó 19-ik napján délelőtti 9 óra** határidővel kitűzetik és ahhoz a vezni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 121. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladtni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zomborban, 1892. évi november hó 5-én.

Cservenka Lajos,
kir. bír. végrehajtó.

Tanítói pályázat.

Bajmokon (Bács vm.) a róm. kath. népiskolánál egy tanítói állás megüresedvén, annak betöltése végett **november hó 15-ig** pályázatot nyitnak. Evi fizetés 450 ft készpénz, negyed évi előleges részletekben kitalványozva és 30 hold (á 1200 öl) szántóföldnek 1/2-ed része, mely az idei bérlet szerint kitesz 68 ft 57 krt. Tanítási nyelv a magyar. Csak róm. kath. vallásúak és okleveles férfitanítók pályázhatnak és olyan tanítók, kik a német, vagy bunyevác nyelvben is jártasak, előnyvel bírnak. A tanító kötelessége leendő az iskolaszék által kijelölendő osztályban és az ismétlő tanfolyamban tanítani, mely utóbbi tanításért külön díj nem jár. A kérvények nagys. és ft. Mamuzsich Mátyas prépost és ker. tanfelügyelő urhoz Szabadkára kildendők. A megválasztott állását azonnal tartozik elfoglalni. Bajmokon, 1892. évi október hó 30-án.

Kukich Mihály, **Matkovich Bertalan,**
isk. jegyző. 2-1 plébános és isk. elnök.

Egyes szám

Törvény

Közel a városi törvényszék választások elmulasztani egynéhány kifogásolható kérdés ez nem kevesebb elemek kerülésébe. Másé, életvezetésnek zottai s hogy kel a közönsé Komoly érdeklődő s vánatosnak, elemei, akik ter képviselik törvényhatóság kötelességükéket a propnincs kívánat egy törvényköztudatnak a vánatosabb, választott bizó gyakorlatják mint az inté működésben.

Első és tagjai legyene a kik a közügy tenni s kötelezetben tényleg Enélkül a tartalom, a gyakorlása s Szükség polgárság biz kellő képzetts — kiki a sa illetőleg — gárság sokal kezekben. Szükség

A „I

Egy...
Dobol...
Hadd...
A dat...
Es 20...
Hadd...
Egy...
Es az...
Most...
Mint...
... G...
Oly k...

SZ

A barcias rongós csuf nésváboknak — nevenapja: t elég örömet szonapon szent b falak közé ké megis csapra v leljük az új lör post Martium az idén.) E ne ami szem, sz vestől, a forró pőfékelés is e tyánk a dohany még a diákság mézes falat le